

ספר הקנה - ד"ה ענין יראת המקום

שאלנא להקב"ה למה ברא האשה הענייה הזאת שאין לה לא שכר ולא עונש אחר שפטורה ממצות מצות כגון שהז"ג, ובאלו המצוות שהן פטורין אין שכר בעשייתן ולא עונש בביטולן כענין גדול המצווה וקב"ה חייבה בתלמוד תורה השקול כנגד כל המצוות. וחז"ל פטרוה בעבור שמצאו מלת בניכם בתלמוד תורה ולא אמרו שהיא מצות עשה שלא הזמן גרמא ונשים חייבות, ולא די להם זה אלא שהקישו תפילין לתלמוד תורה ופטרוה מתפילין, ואחר כך עשו תפילין בניין אב לכל מצות עשה שהזמן גרמא ואמרו דפטורות ובלאו הכי היו חייבות, ואמאי פטורות מתלמוד תורה והכתיב כי הוא חייד ואורך ימיו וכתיב אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד, ואמרו כל מקום שתלו השכר באריכות ימים נשים חייבות משום דנשים בעלי חיים נינהו כגברי, מה תאמר משום דכתיב בניכם מזה תוכיח שעליה אמר הכתוב למען ירבו ימיכם וימי בניכם וחייבת האשה משום גברי בעי חיי נשי לא בעי חיי ומבניכם לא חשו הכא נמי לא שנא, ואם כן אדרבא נקיש תפילין לת"ת מה תלמוד תורה נשים חייבות אף תפילין נשים חייבות ונחזור ונעשה תפילין בנין אב מה תפילין מצות עשה שהזמן גרמא נשים חייבות אף כל מצות עשה שהזמן גרמא נשים חייבות.

....

והקשה שבכולן לא די לה לענייה שהשפילה עד לארץ אחר שפטורה ממצות המלך אלא שהקשוה לעבד שאמרו כל מצוה שהאשה חייבת עבד נמי חייב, ולמען השם אמור לי ר' מה טיבו של העבד עם האשה שהאשה בת חורין זרע ישראל והעבד כנעני זרע גוי פסול.

אמר לו שמור פיק ודע כי אין תלמוד תורה כשאר מצות שלא הזמן גרמא, ששאר מצות שלא הזמן גרמא רומזים בבניה, וכל מצוה שהוא למעלה מן ההיקף נקרא שלא הזמן גרמא שאין שם זמן נתפש, ותלמוד תורה רומז בתפארת, וכל המצות עשה שהזמן גרמא הרומז בהיקף נשים פטורות